

Reclaim the Church!

Förutsättningarna för Svenska kyrkan har ändrats drastiskt de senaste åren. Ekonomin vacklar. Utträdena ökar. Kyrkorådets nya roll som arbetsgivare leder till konflikter på församlings- och pastoratsnivå. Kyrkoarbetare säger sig vara trötta på navelskåderi och ständiga diskussioner om organisation.

Nyligen redovisade Svenska kyrkan på nationell nivå en förlust av kapitalförvaltningen på 770 miljoner kronor. När det gäller prognoserna för tillhörigheten, alltså avgiftsunderlaget för Svenska kyrkan, sjunker siffrorna. Enligt färsk statistik från SCB beräknas tillhörigheten om tio år att ha minskat till ca sju miljoner och 2032 till ca 6,4 miljoner. Den ekonomiska prognosen ser alltså inte lysande ut. Men trots denna prognos menar jag att den största frågan är om vi som tillhöriga identifierar Svenska kyrkan som trossamfund eller som organisation.

En undersökning som Centrum för Samtidsanalys låtit Demoskop göra visar att 80-talisterna när det gäller värderingar och ideal på många sätt representerar ett trendbrott mot en kultur som rört sig mot en alltmer individualistisk och sekulär identifikation. Generation Ordning, som 80-talisterna kallas, anser att det är viktigt att värna om våra traditioner och de anser också i högre grad än sina föräldrar att ett andligt leverne är viktigt. I högre grad än föräldragenerationen anser de också att ideal som visdom, sann kärlek och nära vänskap är viktiga.

Vad betyder då dessa ideal i relation till Svenska kyrkan? En tydlig trend handlar om misstron mot kyrkoinstitutionen och tilltron till religionen som livsåskådning. Generation Ordning vill i högre grad än tidigare generationer möta religionen oberoende av en kyrka. Närmare 60 procent anser att tron står i motsats till deras värderingar. Tron ska då tolkas som relaterad till en bekännelse och en kyrka. Men ska Svenska kyrkan frånga sin bekännelse? Det är ju ändå på den grunden hennes identitet vilar. Frågan kanske snarare bör handla om vilka livsfrågor som tillåts rymmas inom vårt trossystem. Och på vilka sätt – med vilka ord och med vilka medel – vi hanterat samtalet om tron?

Vad Centrums undersökning bland annat visar är att frågan om hur vi ska vinna det eviga livet inte är relevant för dagens människor. Däremot är frågor som vad sann kärlek och förlåtelse är synnerligen relevanta. En slutsats att dra är att människor är tillhöriga utan att tro. Gudstjänstens riter genomförs utan relation till en gemensam transcendent trosuppfattning. Den kristna tron är mer privat än gemensam i gudstjänst och tro. Vad betyder det för vårt uppdrag att vara kyrka? Vilka är våra förutsättningar att som kyrka fungera trovärdigt i denna situation?

Ett viktigt instrument är förstås kyrkomötet. Till 65 procent utgörs kyrkomötet av personer födda under 30- och 40-talen. Endast fem procent är 70- eller 80-talister. Partierna har svårt att rekrytera nya ledamöter. Här fattas dock de strukturella beslut som ger effekter ändå ut till församlingsnivå. Jag menar att olikheten mellan generationerna är större än vi i förstone kanske vill tro. En avgörande skillnad är att 30- och 40-talisterna, alltså kyrkans makthavare, är kollektiva i folkrörelsemening. 80-talisterna är individualister i grupp som sluter sig samman kring idéer istället för ideologier. Detta får effekter för hur man som enskild ser på Svenska kyrkan som trossamfund och organisation.

Det finns en idag en längtan efter att samtala om våra grundläggande livsfrågor. Människor vill leva ett trovärdigt och moraliskt försvarbart liv. Generation Ordning är mindre moraliskt ambivalent än Generation X. Somliga beskriver dem som autister på grund av deras distanslöshet och brist på ironi. Autister eller ej så är det tydligt att 80-talisterna representerar ett trendbrott på ett flertal plan. Är vi i folkkyrkan förberedda på det? Om majoriteten av våra makthavare fortfarande tänker i folkrörelsetermer när det gäller kyrkan, vilka möjligheter har vi då att alls samtala gemensamt? Kanske är det dags för 80-talisterna att starta rörelsen Reclaim the Church! En och annan 60- och 70-talist kommer säkert att haka på.

Är du intresserad av religion och livsåskådning?

	15-24 år	65+ år
Helt/nästan helt ointresserad	22%	17%
Mycket/starkt intresserad	30%	36%

Hur engagerad är du i kyrka och religion

	15-24 år	65+ år
Helt / nästan helt oengagerad	60%	39%
Mycket / starkt engagerad	10%	17%

Hur viktigt är det för dig med ett andligt leverne?

	15-24 år	65+ år
I motsats till mina värderingar / ej viktigt	54%	26%
Ytterst / mycket viktigt	14%	17%

Hur viktigt tycker du det är att vara from och troende?

	15-24 år	65+ år
I motsats till mina värderingar / ej viktigt	59%	29%
Ytterst / mycket viktigt	12%	14%

Hur viktigt tycker du att det är att vara förlåtande (ha överseende med andra)

	15-24 år	65+ år
I motsats till mina värderingar / ej viktigt	3%	3%
Ytterst / mycket viktigt	45%	39%

Källa: Centrum för Samtidsanalys / Demoskop